

Vilnius har över 40 kyrkor med fin arkitektur från olika tidsepoker.

Surkål på lösvikt säljs på många av Vilnius matmarknader.

Vilnius - Baltikums minsta storstad

Text och foto // Sanna Rosell

Ta en avstickare österut! Litauens huvudstad Vilnius är både prisvärd, lättillgänglig och utforskad. Som minsta "storstad" i Baltikum ligger den oförskämt i skuggan av Tallinn och Riga, men är just nu ett bubblande weekendalternativ.

Med ett par snabba tips på vad du kan se, göra, smaka och uppleva lär du känna Vilnius på en helg. Passa på, medan staden fortfarande andas sin äkta och slitna charm.

Konst på CAC

Contemporary Art Center i centrala Vilnius är ett häftigt modernt museum med konst både av litauiska och internationella konstnärer. Vid vårt besök fanns det virtuella utställningar och 3D-animationer som verkligen satte världsuppfattningen ur styr. Som så mycket annat i Litauen är inträdet väldigt billigt, ungefär 2 euro för fullt pris. Tänk på att museet har stängt på måndagar.

Broar med sovjetiska minnen

Den Gröna Bron, eller **Zalasis tillas** på litauiska, sträcker sig över floden Neris och skiljer stadskärnan från kvarteren Snipiskes. När du vandrar över bron, spana efter de få statyer som ännu står kvar från Sovjettiden. I hörnen står ett par "kändisar" från den gamla eran, men i juli 2015 plockades majoriteten bort. Vilnius borgmästare kallade dem för ett "hån" mot den litauiska befolkningen idag och så småningom kommer alla Sovjetstatyer att monteras ned.

Snipiskes slitna charm

På väg över Den Gröna Bron, som egentligen är vit, går vi rakt in i hjärtat av arbetarkvarteren **Snipiskes**. Gamla Stans imponerande husfasader och mäktiga kullerstengorg har plötsligt förbytts till slitna träbaracker och håliga asfaltsvägar. Det är otroligt att gångavståndet mellan stadens fina, gamla centrum och den förfallna stadsdelen bara är tio minuter, samtidigt som det känns som att vandra 50 år tillbaka i tiden.

Snipiskes har ännu inte vant sig vid besökare, speciellt inte om de inte pratar ryska. Vi är nämligen i Vilnius ryska befolknings hemmakvarter och har hamnat mitt i morgonens rushiga matmarknad. På **Ryska marknaden** sitter Babusjkor i sjaletter på trälådor och säljer inlagd gurka och höstens rosiga äpplen. Strax bortanför dem står gamla potatisodlare som just har slagit upp bakluckorna och langar ut säck efter säck med potatis, lök och rotfrukter.

Utan att kunna ett ord ryska är vi vilnsa på marknaden. Kameran i min hand ger oss dessutom skarpa blickar och bitska varningar, så vi nöjer oss med att memorera denna ovanliga upplevelse i minnet. Till slut lyckas vi hitta ett ställe som serverar något ätbart. Frukosten får bli vad köket räkar ha för dagen, och i brist på ryska språkkunskaper vet vi inte vad som finns eller ens vad vi beställer – det får bli det bordsgrannen har på tallriken och i glaset. En kopp kaffe med mer sump än vätska och en söt, svampig munk hamnar

på vårt bord. Vi rundar av den bastanta frukosten med ännu ett tips från grannen, vitlöksbröd och vodka. Efter det är vi mer än redo för resten av dagen.

De Tre Korsen

Något ovana vid starksprit på morgonen vandrar vi vidare i jakt på fler upplevelser. Vi hittar en sådan högst uppe på en bergsknalle, där utsikten över hela staden är svindlande. Med andan tappad halvvägs uppför backen står vi och frustar ett tag innan kan ta in vyn över staden. Det är grönt och lumligt och här och var sticker kyrkornas torn upp. På toppen zav kullen står skulpturen av de tre korsen, **Trys kryžiai**, och spanar ner på det stilla storstadslivet i Vilnius. Korsen har bytt skepnad många gånger allt eftersom de historiska händelserna har satt sina spår. Den senaste versionen kom till 1989 för att fira självständigheten från Sovjetunionen.

Republiken Uzupis

Vi ser också kvarteren **Uzupis** strax nedanför oss, som är vårt nästa stopp på rundturen i staden. Kvarteren i Uzupis kan liknas vid Paris Montmartre eller Köpenhamns Cristiania. Det ligger i utkanten av Vilnius och namnet betyder passande nog "på andra sidan floden". För det är just här, söder om floden Vilnia, som de ungefär 7 000 boende i "konstnärskolonin" Uzupis bor och verkar. 1 000 av dem är verksamma konstnärer, vilket skapar den speciella, bohemiska charmen som känns och syns i varenda husvägg och toghörn. Överallt hänger tavlor på tork, boktravar balanseras på trottoaren och från café-fönstren ringlar en söt rökdoft ut.

Den 1 april 1997 utropade Uzupis sin självständighet. Datumet är ingen slump - men heller inget aprilskämt - utan står för den litauiska traditionen att ljuga för någon annan ger lycka och välgång. Ifall den lilla lögnen om en egen stat i huvudstaden har lyckats lura omvärlden, framgår dock inte...

Republiken har egen valuta, flagga, nationalsång och till och med fyra hedersmedborgare, bland dem Dalai Lama. Uzupis konstitution inspirerades så pass mycket av den tibetanska buddismens kärleksbudskap där nr 16 lyder: "Alla har rätt att vara lyckliga", att de tyckte han förtjänade en plats.

Mat och dryck för hungriga

Litauens huvudstad må vara liten till ytan, men de gamla delarna av Vilnius är faktiskt Europas största. Att strosa omkring och "bara titta" på alla fina byggnader blir lätt till flera mil och tar därför på krafterna. Vi hittar till den mysiga puben **Snekutis** som har skön, lokal stämning där vi pausar med en öl och friterat rågbröd som snacks. Litauen är ett ölrickande land, med dryck som både håller hög kvalitet, är prisvärd och har en unik smak tack vare de speciella jäststrängarna. För 2 euro får vi god, rustik öl och en välförtjänt vila för fötterna.

Republiken Uzupis gränder är konstnärliga verk.

Upplevelserna för munnen och magen fortsätter resten av helgen i Vilnius. Nationalrätten *kibinai*, som ursprungligen är en pirog med fyllning av kött och lök, blir en favorit som till och med passar veganen i sällskapet. Restaurangen **Vegafé** har gjort sig ett namn just tack vare sina sojafärsfyllda kibinai. Här serveras ingen alkohol men hemmagjorda, läskande lemonader med smaker som varierar för dagen.

Stadig husmanskost till hårdrocksbeat får vi på **Apuokas** i Gamla Stan. Det är mat som värmer själen och tinar upp de frusnaste fötterna. Kålsoppa, kokt potatis och syrade grönsaker låter kanske som skonkost men blir ett av de godaste minnena från resan.

RESTIPS

Res hit: Baltic Air, Norwegian Airlines, Estonian Air och SAS bland andra flyger till Vilnius från Arlanda.

Transporter: Buss är det smidigaste sättet att upptäcka Vilnius med omnejd. Betala på plats med kort eller kontanter och se till att behålla biljetten under hela resan. Taxi är också ett prisvärt alternativ, men välj alltid seriösa taxibolag.

Prisnivå: Litauen har just nu dubbla valutor, euro och litas. Bytet skedde vid årsskiftet 2014/2015 och den inhemska valutan är på väg att fasas ut. En öl på lokal kostar ungefär 2 euro, och en dagens lunch i de mindre turistiga områdena kostar 3 euro. Shopping i form av kläder, skor och smycken ligger på ungefär samma nivå som Sverige.

Platser i texten

CAC - Vokiečių gatve 2
Žalioji tiltas - bro över floden Neris, i början av Kalvarijų gatve.
Snipiskes - central stadsdel precis norr om floden Neris. Ryska marknaden - Kalvarijų gatve. 61
Trys kryžiai - Kalny parkas
Uzupis - stadsdel sydöster om floden Neris.
Šnekutis pub - Polocko gatve 8
Vegafé - Totorių gatve 3
Apuokas - Subačiaus gatve 6
 Ladda ner en gratis guide om litauisk öl här: www.garshol.priv.no/download/lithuanian-beer-guide/

Monumenten vid De Tre Korsen är ett självklar del av Litauens historia.

A nnons

SUPERKLIPP PÅ UTVALDA JEEP – SPARA UPP TILL 68.500 KR!

Jeep Renegade Limited GTD335
 2.0 Multijet 140 hk, Diesel, 4WD, 6 vxl (272.200 kr)

Nu **SÅLD!** 239.900 kr

Jeep Renegade Limited LUF341
 2.0 Multijet 140 hk, Diesel, 4WD, 9-steps Aut (331.400 kr) Nu **279.900 kr**

Jeep Renegade Limited GOH997
 2.0 Multijet 140 hk, Diesel, 4WD, 6 vxl (272.200 kr)

Nu **239.900 kr**

Jeep Wrangler Unlimited FLL619
 2.8 CRD, Diesel, Aut, 4WD (404.900 kr) Nu **349.900 kr**

Jeep Renegade Limited DXG975
 2.0 Multijet 140 hk, Diesel, 4WD, 6 vxl (303.900 kr)

Nu **259.900 kr**

Jeep Grand Cherokee Overland OPK010
 3.0 CRD 250 hk, 8-steps Aut, 4WD (605.400 kr) Nu **569.900 kr**

Jeep Renegade Limited HSJ771
 2.0 Multijet 140 hk, Diesel, 4WD, 9-steps Aut (326.700 kr) Nu **269.900 kr**

Jeep Grand Cherokee Platinum JEJ120
 3.0 CRD 250 hk, 8-steps Aut, 4WD (668.400 kr) Nu **SÅLD!** 569.900 kr

Provkör din nästa bil hos oss!
 Välkommen till en bra affär.

BIVA

Bilvaruhuset.
 Vardagar 8-18 Lör 11-15
 Otto E Anderséns Gata 1
 019-16 80 80
biva.se